

रे. द. क्र. ०१/२०१९ मधील नि. २३ वरील आदेश
(CNR No. MHAK070000452019)

१. ऋणको याने प्रस्तुतचा अर्ज मौजे बाळापुर येथील शिट न. ४०, प्लॉट नं. २७२९ या प्लॉटची मोजणी करण्याकरिता न्यायालयीन आयुक्त म्हणुन उपअधिक्षक, भुमी अभिलेख, बाळापुर यांच्या नेमणुकीचा आदेश होण्यासाठी दाखल केला आहे. प्रस्तुत अर्ज कोणत्या नियमान्वये केला आहे, त्याचा उल्लेख नाही, परंतु ऋणकोची विनंती व मागणी पाहता प्रस्तुत अर्ज दिवाणी प्रक्रीया संहिता आदेश २६ नियम ९ प्रमाणे केला असल्याचे दिसुन येते व त्यानुसार तो निकाली काढण्यात येत आहे. अर्ज व म्हणणे वाचले. दोन्ही पक्षांचा युक्तीवाद ऐकला.

२. ऋणकोचे म्हणणे असे की, धनकोने प्रस्तुत दरखास्तीला लेखी जबाब दिला असून तो प्रस्तुत अर्ज निकाली काढते वेळी ग्राह्य धरण्यात यावा. ऋणकोचे म्हणणे असे की, मौजे बाळापुर, ता. बाळापुर, जि. अकोला, नझुल शिट नं. ४०, प्लॉट क्र. २७२९ क्षेत्र ५ फुट X ५ फुट या जागेवर ऋणकोचे शैनेश्वर जनरल स्टोअर नाही व धनकोच्या म्हणण्यानुसार सदर प्लॉटमधील क्षेत्रफळ ऋणकोच्या ताब्यात नाही. दिनांक १७.०७.२००५ रोजी नगर परिषद कार्यालय बाळापूरचे अधिकारी व कर्मचारी आणि इतर मजुरांनी ऋणकोचे सदर प्लॉटवरील शैनेश्वर जनरल स्टोअर नावाचे दुकान बेकायदेशीररित्या पाडून टाकले व त्यानंतर सामान व वस्तु फेकून दिल्या म्हणून ऋणकोने नगर परिषद बाळापूरचे विरूध्द जाहीर ठराव व कायम ताकीदीसाठी दावा दाखल केला होता त्याचा नियमित दिवाणी मुकदमा नंबर २९/२००५ असा होता. असे असतांना ऋणकोने स्वखर्चाने वाद जागेपैकी काही जागेवर तसेच नगर परिषदचे जागेवर दुकान बांधले आहे ही वस्तुस्थिती धनको यांना माहित आहे असे असतांना धनको यांनी दरखास्तमध्ये मौजे बाळापूर नझुल शिट नंबर ४०, प्लॉट नंबर २७२९ क्षेत्र ५ फुट X ५ फुट त्यावरील दुकानासह ताब्याची मागणी केली आहे.

३. धनको यांनी दरखास्तमध्ये मागणी केल्याप्रमाणे मौजे बाळापुर येथील नगर परिषद हद्दीतील नझुल शिट नंबर ४० प्लॉट नंबर २७२९ चे क्षेत्रफळ ऋणकोचे ताब्यात नाही तसेच ऋणकोचे शैनेश्वर जनरल स्टोअर नावाचे जे दुकान आहे ते ऋणकोने स्वखर्चाने वर नमुद केल्याप्रमाणे बांधलेले आहे. परंतु सदर वस्तुस्थिती धनको यांनी न्यायालयापासून लपवून ठेवलेली आहे व सदर दुकानचा ताब्याबाबतची चुकीची मागणी केली आहे म्हणून मौजे

बाळापूर येथील नझुल शिट नंबर ४०, प्लॉट नंबर २७२९ या प्लॉटची मोजणी करणेकामी उपअधिक्षक भूमिअभिलेख बाळापूर यांची कोर्ट कमिशनर म्हणून नियुक्ती करण्याकामी प्रस्तुत अर्ज.

४. धनकोने सदर अर्जावर निशाणी २७ वर म्हणणे दाखल करून त्याला विरोध केला व तो न्यायाच्या दृष्टीने योग्यतेचा नसून फेटाळण्याची विनंती केली. त्यांनी नाकारले की, सदर मिळकतीवर शैनेश्वर जनरल स्टोअर नाही व त्याच्या म्हणण्यानुसार सदर प्लॉटचे क्षेत्रफळ ऋणकोच्या ताब्यात नाही. त्यांनी असेही नाकारले की, सदर दुकान ऋणकोने स्वखर्चाने बांधले आहे. धनकोने त्यांच्या अधिकच्या कथनात नमुद केले की, त्यांना त्यांचे मुलीचे लग्नाकरिता पैश्याची आवश्यकता असल्यामुळे त्यांनी सन २००० मध्ये नझुलकडून मिळालेल्या शिट नं. ४० प्लॉट नं. २७२९ व जुना प्लॉट नं. १७-ए वर ५ X ५ फुटच्या बांधिलेल्या दुकानासह ऋणको यांना ५ वर्षांकरिता ताब्यात दिली. ५ वर्षां नंतर ऋणको यांनी दुकानाचा ताबा न दिल्यामुळे धनको यांनी ताब्या संबंधी दावा दाखल केला तो दावा न्यायालयाने डिक्री केला. त्या दाव्याविरुद्ध अपील क्र. ३५/२००२ ऋणको यांनी दाखल केले. सदरचे अपिल वि. कोर्टाने मंजुर केले. त्या आदेशाविरुद्ध धनको यांनी वि. उच्च न्यायालय, खंडपिठ नागपुर येथे सेकंड अपील दाखल केले. सदर अपील वि. न्यायालयाने दिनांक १७.०७.२०१८ रोजी मंजुर केले व ऋणकोला दुकानासह ताबा देण्याचे आदेश पारित केले.

५. सदर सेकंड अपिलमध्ये ऋणको हजर होवून त्यांनी मेरीटवर पुर्ण सुनावणी घेण्यात आली. त्यावेळेस ऋणको यांनी सदरचा वाद उपस्थित केलेला नाही. जो वाद वि. उच्च न्यायालयासमोर नव्हता तो वाद दरखास्तमध्ये उपस्थित करता येत नाही व पुर्ण सुनावणी नंतरच वि. कोर्टाने दोन्ही बाजूची सुनावणी ऐकून सदर सेकंड अपील मंजुर करून दावा मिळकत दुकानासह धनको यांना ताब्यात देण्याबाबत आदेश पारित केला. सदर दरखास्तमध्ये ऋणको यांनी हजर होवून त्यांनी मा. सर्वोच्च न्यायालयात सदर आदेश आव्हानित केल्याबाबत कोर्टाला निवेदन केले परंतु त्या बद्दल कोणताही कागदोपत्री अपीलाचा नंबर दाखल केला नाही. ऋणको यांनी मुख्याधिकारी नगरपरिषद, बाळापुर यांचे दाखल केलेले पत्रानुसार सामान परत मिळण्याकरीता दाखल केलेल्या अर्जावर धनको यांची कोणतीही सही नाही. उलट सदर अर्जाचे अवलोकन केले असता धनको यांच्या नावाने खोटी सही मारून

ऋणको यांनी सदर सामान घेतल्याचे निदर्शनास येत आहे. वास्तविक धनको यांचे वकीलपत्र व दरखास्त वरील सही व दिनांक १८.०७.२००५ रोजीच्या अर्जावरील सही ह्यामध्ये खुप तफावत आहे. वि. उच्च न्यायालयाचे स्पष्ट आदेश दुकानासह दावा मिळकतीचा ताबा धनको यांना देण्याचे आदेश केलेले आहे. परंतु ऋणको यांनी फक्त सदर दरखास्त मध्ये पारीत आदेशाला विलंब होण्याकरता सदरचा अर्ज दाखल केला. सदर प्लॉटची मोजणी करून पुन्हा त्या प्लॉटच्या मोजणीसंबंधी पुरावा घेणे व मोजणी सिध्द करणे संबंधी सदर दरखास्तमध्ये निकाल काढण्याचा न्यायालयास मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशाविरूद्ध पुन्हा केस चालविणे कलम ४७ नुसार चालू शकत नाही. या न्यायालयास मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे पुनर्विलोकन करण्याचे अधिकार नाही. अशा परिस्थितीत न्यायालयाने सदरचा अर्ज खर्चासह खारीज करावा, अशी विनंती केली आहे.

६. दरखास्तचे स्वरूप पाहता, प्रस्तुत प्रकरणाचा अभिलेख पाहता आणि धनको व ऋणकोची कथने लक्षात घेता असे स्पष्ट होते की, यापुर्वी निशाणी १९ वरील आदेशावरून दिवाणी प्रक्रिया संहिता कलम ४७ प्रमाणे हुकुमनाम्याच्या अंमलबजावणीबाबत उपस्थित झालेल्या प्रश्नाची चौकशी आरंभण्यात आलेली आहे. सदर प्रश्न असा आहे की, दिनांक १७.०७.२००५ रोजी नगरपरिषदेने दावा दुकान उध्वस्त केले काय आणि त्यानंतर ऋणकोने नगरपरीषदेच्या जमिनीवर, जी जमिन मुळात नगरपरीषदेने धनकोला भाड्याने दिली होती ती जमिन सोडून, नव्याने दुकान बांधले आहे काय.

७. वरीलप्रमाणे आरंभण्यात आलेल्या चौकशी दरम्यान दोन्ही पक्षांना पुरावा देण्याची संधी दिलेली आहे. सदर परिस्थितीत सदर जमिनीवर उपलब्ध दुकानाचे स्वरूप आणि त्याचे निश्चित ठिकाण समोर येणे आवश्यक आहे. सदर बाबी समोर आल्यास सदर प्रश्नावर योग्य तो निष्कर्ष काढता येईल. मोजणी अभावी फक्त तोंडी पुराव्यावर विसंबून दावा दुकानाचे स्थान ठरविता येणार नाही. त्यामुळे मौजे बाळापुर, ता. बाळापुर, जि. अकोला, नझुल शिट नं. ४०, प्लॉट क्र. २७२९ क्षेत्र ५ फुट X ५ फुट या जागेची मोजणी आवश्यक झाली आहे. त्याचप्रमाणे दोन्ही पक्षकार म्हणत असलेले सदर शैनेश्वर जनरल स्टोअरचे निश्चित स्थान सुध्दा समोर येणे आवश्यक आहे. याकरिता तज्ञ मोजणीदाराची नेमणुक होणे आवश्यक आहे. धनकोने या अर्जाचा जबाब देतांना उपस्थित केलेले मुद्दे निशाणी १९ अर्जावरील आदेशावेळी

विचारात घेण्यात आले होते व त्यानंतरच दिवाणी प्रक्रिया संहिता कलम ४७ प्रमाणे हुकुमनाम्याच्या अंमलबजावणीबाबत उपस्थित झालेल्या प्रश्नाची चौकशी आरंभण्यात आलेली आहे. म्हणून सदर मुद्द्यांचा पुन्हा विचार करणे व तो सुध्दा प्रस्तुतच्या मोजणी अर्जामध्ये विचार करणे आवश्यक वाटत नाही. म्हणून उपअधिक्षक भूमिअभिलेख, बाळापुर यांच्याकडून योग्य मोजमाप व पाहणी करून नकाशासह अहवाल प्राप्त करणे न्यायाच्या दृष्टीने योग्य होईल. सबब प्रस्तुत अर्ज मंजूर होण्यास पात्र आहे. म्हणून मी खालील प्रमाणे आदेश पारीत करित आहे.

आदेश

१. ऋणकोचा अर्ज मंजूर करण्यात येत आहे.
२. न्यायालयीन आयुक्त म्हणून उपअधिक्षक, भूमी अभिलेख, बाळापुर यांची नेमणुक करण्यात येत आहे.
३. न्यायालयीन आयुक्त यांनी मौजे बाळापुर येथील शिट न. ४०, प्लॉट नं. २७२९ क्षेत्र ५ फुट X ५ फुट या जागेची मोजणी करून सदर जागेवर काही बांधकाम असल्यास त्याचे स्वरूप मोजमापासह मोजणी नकाशासह आपला स्पष्ट अहवाल सादर करावा. त्याचप्रमाणे दोन्ही पक्षकार म्हणत असलेले शैनेश्वर जनरल स्टोअरचे निश्चित स्थान सुध्दा मोजमापासह नकाशामध्ये दर्शवावे.
४. ऋणको ने न्यायालयीन आयुक्ताचे शुल्क परस्पर सदर कार्यालयात जमा करावे व कागदपत्रांची पुर्तता करावी.
५. येणेप्रमाणे प्राधिलेख काढण्यात यावे.
६. न्यायालयीन आयुक्त यांनी एका महिन्याच्या आत अहवाल सादर करावा.

बाळापुर,
दिनांक : ०२.०१.२०२०

(चं. प्र. रघुवंशी)
दिवाणी न्यायाधीश, क. स्तर बाळापुर.

Certificate

I affirm that the contents of this P.D.F. file are same word for word as per original order.

Name of Steno	:	Shaikh Rafique
Court Name	:	C.J.J.D. & J.M.F.C., Balapur.
Date	:	02/01/2020.
Signed by Presiding Officer on	:	02/01/2020.
Uploaded on	:	02/01/2020.

.....